

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

07 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Țurcan Anatolie și Plămădeală Ghenadie,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de inculpat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2022, în cauza penală în privința lui

Crețu Igor XXXXX

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.10.2016-21.12.2020;

Instanță de apel: 25.01.2021-27.04.2022;

Instanță de recurs: 17.10.2022– 07.12.2022.

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 21 decembrie 2020, Crețu Igor a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 an, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art.90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 3 ani, fiind obligat în această perioadă să presteze muncă neremunerată în folosul comunității pentru o perioadă de 80 ore.

Acțiunea civilă înaintată de reprezentantul părții vătămate S.A. „MIF”, Gonciaruc Ion, privind încasarea de la Crețu Igor a prejudiciului material cauzat prin infracțiune în sumă totală de 5 600 lei a fost admisă parțial.

A fost încasat de la Crețu Igor în beneficiul părții vătămate S.A. „MIF” prejudiciul material cauzat prin infracțiune în sumă de 3 600 lei.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a reținut *in fapt* că, în perioada de timp 15 februarie 2016– 22 februarie 2016, inculpatul, aflându-se la firma S.A. „MIF” (IDNO 1002600021802) cu sediul în mun. Chișinău str-la Studenților 2/4, unde i-a fost încredințat prin act predare-primire, pentru uz de serviciu autocamionul de model ZIL cu n/î C GI 685, pentru reparația căruia fiindu-i oferită suma de 700 lei, iar apoi în scop de serviciu i-au fost eliberate 100 litri de motorină la prețul total de 1 200 lei, ulterior fiind stabilită lipsa acumulatorului de la autocamionul de model ZIL la prețul de 1 700 lei, care le-a dobândit ilicit, astfel cauzându-i părții vătămate S.A. „MIF”, reprezentată de către Gonciaruc Ion, un

prejudiciu material considerabil în sumă totală de 3 600 lei.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, prima instanța a reținut în drept, că faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive a infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Cod penal - *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile.*

3. Nefiind de acord cu sentința, procurorul a declarat apel, prin care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Cod penal și în baza sancțiunii normei date a-i stabili acestuia o pedeapsă sub forma de închisoare pe un termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului a invocat că, instanța de fond, la aplicarea pedepsei, nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.art.6, 7, 61, 75 Cod penal, în raport cu art.90 Cod penal, ignorând astfel criteriile generale de individualizare a pedepsei penale în corespundere cu prevederile art.7 alin.(1) Cod penal, la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală.

Procurorul a reiterat că, cerința art.75 alin.(1) Cod penal de a aplica o pedeapsă echitabilă constituie de fapt o cerință a principiului echității în dreptul penal care obligă instanța să-i aplice infractorului o pedeapsă legală și individualizată, capabilă de a restabili echitatea socială și de a realiza celelalte scopuri ale pedepsei penale.

A mai invocat procurorul că, în motivarea deciziei sale, instanța a considerat că nu este rațional ca inculpatul să execute real pedeapsa închisorii, stabilindu-i un termen de probă, pe parcursul căruia inculpatul este obligat să respecte condițiile termenului de probă stabilit, să participe la programe probațiunile, precum și în temeiul art.90 alin.(6) Cod penal, să presteze muncă neremunerată în folosul comunității pentru o perioadă de 80 ore.

A mai considerat procurorul că, având în vedere faptul că inculpatul anterior a mai avut antecedente penale, deși stinse, cu certitudine este predispus și în continuare să recidiveze, iar aplicarea unei pedepse non privative de libertate în privința acestuia este una inefficientă.

Într-o altă ordine de idei a remarcat că, suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare depinde de întrunirea cumulativă a mai multor condiții, expres și limitative prevăzute de lege, care privesc, pe de o parte, pedeapsa aplicată și natura infracțiunii- condiții obiective, iar pe de altă parte, situația și persoana infractorului- condiții subiective.

3.1. Reprezentantul părții vătămate S.A. „MIF”, Goncearuc Ion a atacat cu apel (*nemotivat*) sentința, solicitând casarea acesteia ca neîntemeiată și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Crețu Igor să-i fie stabilită pedeapsa în limitele art.190 alin.(1) Cod penal, cu admiterea integrală a acțiunii civile.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie

2022, a fost respins apelul reprezentantului părții civile S.A. „MIF”, Goncearuc Ion, ca fiind nefondat și a fost admis apelul procurorului, casată parțial sentința în partea aplicării prevederilor art.90 Cod penal în privința inculpatului și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează.

Pedeapsa penală aplicată inculpatului Crețu Igor în baza art.190 alin.(1) Cod penal, sub formă de 1 an închisoare urmează a fi executată real în penitenciar de tip semiînchis, cu calcularea termenului pedepsei de la data reținerii inculpatului de către organele competente.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. În motivarea soluției emise, instanța de apel a menționat că, soluționând chestiunea cu privire la vinovăția inculpatului, de jure și de facto, instanța de judecată urmează să constate dacă s-au confirmat sau nu temeiurile prevăzute de legea penală pentru a-i supune pe inculpat răspunderii penale și decide asupra cuantumului pedepsei care urmează a le stabili.

Pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială a acestuia.

Instanța de apel a precizat că, principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată) trebuie să țină seama de fiecare dată când soluționează cauza penală și când alege categoria de pedeapsă sunt conform normelor generale prevăzute în articolele 62-71 Cod penal, stabilind termenul și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul respectiv al Părții speciale a Codului penal.

A considerat instanța de apel că, termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului până sau după săvârșirea infracțiunii.

Totodată, a concluzionat instanța de apel că, decizia sa privind aplicarea pedepsei în privința inculpatului este neîntemeiată, în situația în care pe parcursul cercetării judecătorești în instanța de apel, s-a stabilit cu certitudine că inculpatul nu poate beneficia de prevederile art.90 Cod penal, din care motiv sentința urmează a fi casată în această parte.

Prin urmare, instanța de apel a considerat că, anume pedeapsă cu executare reală pe un termen de 1 an închisoare, este echitabilă și suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiunea comisă de către inculpat, iar pedeapsă stabilită inculpatului este aptă de a îndeplini funcțiile și de a realiza scopul în contextul gradului de pericol social a faptelor comise de inculpat, cât și personalității acestuia.

O pedeapsă privativă de libertate este cea mai potrivită la caz, întrucât va atinge scopul legii penale de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane, or, aplicarea prevederilor art.90 Cod penal în privința inculpatului, este inoportună, în situația în care inculpatul anterior a fost atras la răspundere penală pentru o infracțiune similară, fiind condamnat în baza art.186 alin.(2) Cod penal, fapt ce denotă că inculpatul nu a pășit pe cale corijării,

or, acestuia i s-a acordat șansa de a-și corecta conduita și a demonstra că cele comise constituie un incident în biografia acestuia, însă în final acestea au fost ignorate, ultimul săvârșind o nouă infracțiune.

Referitor la termenul de prescripție pentru tragerea la răspundere penală a inculpatului, instanța de apel a conchis că, nu a expirat, or, pe perioada urmăririi penale, examinării cauzei în instanțele de fond și apel, acesta a fost anunțat în căutare în perioadele 30 mai 2016- 08 august 2016, 28 octombrie 2019- 25 noiembrie 2019, 11 aprilie 2022 și până la moment.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către inculpatul Crețu Igor care, solicită admiterea acestuia, repunerea în termen a acestuia, casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri cu încetarea procesului penal în privința sa, în legătură cu cererea privind aplicarea amnistiei.

Deși inculpatul face referire în general la art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, fără a menționa vreun temei concret, totuși, din conținutul recursului se evidențiază a fi invocat pct. 4 din acest articol, potrivit căruia „*Hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel atunci când judecata a avut loc fără participarea inculpatului, când participarea acestuia era obligatorie potrivit legii.*”

În motivarea cerințelor sale din cererea de recurs, inculpatul invocă următoarele.

1. Recursul este depus peste termenul prevăzut de lege, deoarece nu a fost informat de soluția instanței de apel în prezenta cauză și că decizia instanței de apel a fost adoptată și pronunțată în lipsa lui.

Mai menționează inculpatul în cererea sa de recurs că, graficul său de serviciu, ca conducător de automobil îl obligă periodic să plece din țară.

2. Prescripția nu a fost întreruptă, deoarece nu a comis altă infracțiune și nu este dovedit prin probe pertinente, concludente, convingătoare, utile, suficiente și veridice, că acesta s-a eschivat de la răspunderea penală.

3. Există temeiuri rezonabile de aplicare a actului de amnistie, cu încetarea procesului penal în baza art.391 Cod de procedură penală.

4. Conform art. 427 Cod de procedură penală hotărârile judecătorești pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond în cazul dacă judecata a avut loc fără participarea inculpatului, când participarea lui este obligatorie conform legii. Instanța de apel nu a luat în considerație că antecedentele penale sunt stinse în mod legal.

5. În baza caracteristicii nr.487 din 07 septembrie 2022 eliberată de Primăria s. Carahasani r-nul Ialoveni, inculpatul este caracterizat ca fiind o persoană cu caracter stabil, din partea locuitorilor satului careva plângeri nu au parvenit, iar conform caracteristicii nr.1 din 06 septembrie 2022 eliberată de „Savtrans Prim” SRL, unde inculpatul este angajat în calitate de șofer se arată că, de la începutul colaborării s-a dovedit că acesta este un profesionist, o persoană responsabilă, are rezultate excelente, gata de muncă în orice condiții, inclusiv și după program.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii

instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este declarat peste termen.

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal constată că, conform procesului-verbal al ședinței de judecată din 06 iulie 2022 (f.d.104, vol. II), a fost pronunțat dispozitivul deciziei instanței de apel în prezența procurorului și avocatului inculpatului, Zadorojnîi Ludmila și în lipsa inculpatului Crețu Igor, care conform informației (f.d.95, vol. II) parvenite din partea Inspectoratului de Poliție Rîșcani al Direcției de Poliție mun. Chișinău cu nr.34/20/3-6919 din 26 aprilie 2022, acesta a fost anunțat în căutare (dosar de căutare nr.2022020191), în legătură cu neprezentarea la ședințele de judecată, fiind legal citat.

Cu toate acestea, deși inculpatul nu s-a prezentat la ședințele de judecată, în adresa acestuia a fost expediată copia deciziei motivate, potrivit scrisorii anexate la materialele dosarului (f.d.122, vol. II).

În conformitate cu prevederile art.422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Totodată, potrivit acestor prevederi menționate supra, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel, curge de la data pronunțării acesteia.

Așadar, în speță, termenul de declarare a recursului conform art.422 Cod de procedură penală, a început să curgă din 07 iulie 2022, iar ultima zi pentru declararea recursului fiind 5 august 2022, pe când recursul ordinar declarat de inculpatul Crețu Igor a fost depus la 23 septembrie 2022, prin urmare, cu omiterea termenului de 30 de zile stabilit de lege.

În astfel de circumstanțe, rezultă că recursul declarat de inculpatul Crețu Igor, urmează a fi respins ca inadmisibil, deoarece este depus peste termen.

Colegiul penal menționează că, termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca inadmisibil fiind tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Mai mult, Colegiul penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza *Ponomariov vs. Ucraina* (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza *Bodiu vs. Republica Moldova* din 18 iunie 2019 (cererea nr.7516/10), în care

Curtea a statuat că, admiterea cererii de recurs după o perioadă considerabilă de timp și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art.6§1 CEDO.

7. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2022, în cauza penală în privința lui *Crețu Igor XXXXX*, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 26 ianuarie 2023.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie